

การศึกษากลยุทธ์เพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้ตรงกับความต้องการเกษตรกร(ชาวนา)
ในจังหวัดกำแพงเพชร

Study the strategies for rice seed production to meet the want of agriculturist. (Farmers)
in KamphaengPhet Province

สุนทรียา ทรงสุภา

บทคัดย่อ

การวิจัย การศึกษากลยุทธ์เพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้ตรงกับความต้องการเกษตรกร (ชาวนา) ในจังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศึกษาสถานภาพโดยรวมของเกษตรกร (ชาวนา) ในจังหวัดกำแพงเพชรศึกษาความต้องการต่าง ๆ อันเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ข้าวของเกษตรกร (ชาวนา) ในจังหวัดกำแพงเพชร และศึกษากลยุทธ์เพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้ตรงตามความต้องการเกษตรกร (ชาวนา) ในจังหวัดกำแพงเพชรซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากเกษตรกรจำนวน 400 แบบสอบถาม เพื่อใช้ในการการศึกษากลยุทธ์เพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้ตรงกับความต้องการเกษตรกร (ชาวนา) ในจังหวัดกำแพงเพชร

การศึกษากลยุทธ์เพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้ตรงกับความต้องการเกษตรกร(ชาวนา) ในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการเมล็ดพันธุ์ข้าว กข29 เพื่อใช้ในการปลูกในฤดูทำนา ปี 2563 วัตถุประสงค์ในการผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นข้าวเปลือกให้กับโรงสี คิดเป็นร้อยละ 70.3 การปลูกข้าวของชาวนานิยมปลูกด้วยวิธีนาหว่าน ซึ่งใช้อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์สูง (ไม่ต่ำกว่า 20 - 25 กิโลกรัม/ไร่) ทำให้ต้นทุนการผลิตค่อนข้างสูง แหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์ชาวนานิยมซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อใช้เพาะปลูก เพราะไม่ต้องเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้เนื่องจากไม่มีพื้นที่เก็บ และในจังหวัดกำแพงเพชร มีร้านค้าจำหน่ายเมล็ดพันธุ์เพียงพอ จึงไม่ต้องเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ทำพันธุ์ แหล่งที่ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าว ชาวนานิยมซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวกับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และศูนย์วิจัยข้าว แต่มีซื้อกับร้านค้า และสหกรณ์ เพราะสะดวก และประหยัดค่าเดินทาง พฤติกรรมการใช้เมล็ดพันธุ์ของชาวนาจังหวัดกำแพงเพชรนิยม เปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ทุกฤดู ซึ่งมีผลทำให้ศูนย์เมล็ดพันธุ์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไม่ทันกับความต้องการของชาวนา ซึ่งทางศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวควรแนะนำให้เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ทางศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวได้ส่งเสริมได้ใช้ปลูกในพื้นที่ เนื่องจากมีความต้านทานโรค แมลง และเหมาะสมกับพื้นที่ เกษตรจะไม่มีความเสี่ยงในการเปลี่ยนแปลงพันธุ์ ซึ่งส่งผลต่อผลิตและคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ตามมา

ABSTRACT

Research, Study the strategies for rice seed production to meet the want of agriculturist. (Farmers) in KamphaengPhet Province. The objective is to study Study the overall status of farmers (farmers) in KamphaengPhet Province. To study the various needs regarding rice seeds of farmers (farmers) in KamphaengPhet Province. And study the strategies for rice seed production To meet the needs of farmers (farmers) in KamphaengPhet Province The researcher collected 400 questionnaires from pollen to use in studying strategies for rice seed production. To meet the needs of farmers (farmers) in KamphaengPhet Province

Study the strategies for rice seed production to meet the want of agriculturist. (Farmers) in KamphaengPhet Province, it is found that most farmers want rice seeds RD29 for use in the rice farming season in 2020. The objective of production is to sell paddy to the mill. Accounting for 70.3 percent of the rice plantations, most popularly cultivated by the rice fields Which uses a high seed utilization rate (not less than 20 - 25 kg / rai), resulting in relatively high production costs Seed sources Farmers are buying rice seeds for cultivation. Because there is no need to keep seeds because there is no storage space And in KamphaengPhet province There are stores selling enough seeds. Therefore do not need to keep seeds for breeding Where to buy rice seeds Farmers like to buy rice seeds and rice seed centers. And rice research center But have to buy with stores and cooperatives because it's convenient and save traveling costs Seed Using Behavior of Farmers in KamphaengCenter Seed Province Change seeds every season. Resulting in the seed center Rice seed production cannot catch up with farmers' needs. Which the rice seed center should advise farmers to use the rice seed that the rice seed center has promoted to use in planting in the area Due to insect resistance and suitable for the area Agriculture does not have a risk of changing varieties. Which affects the production and quality of rice seeds that follow

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ข้าว นับเป็นธัญญาหารหลักของคนไทย ในประเทศไทยมีการปลูกข้าวเพื่อบริโภค รวมทั้งส่งออกไปขายต่างประเทศด้วย ตลอดเวลาที่ผ่านมาได้มีการปรับปรุงเมล็ดพันธุ์ข้าวให้มีความทนทานต่อสภาพอากาศ โรคพืช ศัตรูพืช และภูมิอากาศของแต่ละภาคอีกด้วย เพื่อให้ได้เหมาะสมกับสภาพดิน และสภาพอากาศของแต่ละภาคในจังหวัด วิถีคนไทยแต่ดั้งเดิมนั้น เมื่อมีการเก็บเกี่ยวจะเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวส่วนหนึ่งเพื่อไว้ใช้ทำพันธุ์ ในยุ้งฉางเพื่อสำรองเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้ปลูกในฤดูกาลหน้า ทำให้มีเมล็ดพันธุ์ใช้อย่างเพียงพอ แต่ด้วยปัจจุบันวิถีการเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้ในยุ้งฉางได้เลือนหายไป ทำให้การส่งผ่านองค์ความรู้จากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่ได้หายไป เพราะปัจจุบันมีเมล็ดพันธุ์ข้าวจำหน่าย หลากหลายพันธุ์ ทำให้ชาวนามีเมล็ดพันธุ์ข้าวให้เลือกปลูกมากขึ้น และไม่ต้องสำรองเมล็ดพันธุ์เพื่อไว้ใช้อีกด้วย ดังนั้นเมื่อมีภัยพิบัติ หรืออุทกภัย ทำให้ไม่มีเมล็ดพันธุ์ข้าวใช้ในการทำนา หน่วยงานภาครัฐที่มีการจูงใจรับผิดชอบในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ซึ่งทำหน้าที่เป็นคลังเมล็ดพันธุ์ข้าวให้กับประเทศ ต้องเข้ามาให้ความช่วยเหลือต่อไป

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกำแพงเพชร เป็นหน่วยงานส่วนภูมิภาคที่ได้รับภารกิจผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวให้แก่เกษตรกร(ชาวนา)ในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร และพื้นที่ใกล้เคียง โดยเป้าหมายการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในแต่ละปีงบประมาณจำนวน 4,300 ตัน เพื่อบริการเมล็ดพันธุ์ข้าวให้กับชาวนา ซึ่งในพื้นที่ทำนาของจังหวัดกำแพงเพชรมีพื้นที่ทำนา จำนวน 11 อำเภอ จำนวนครัวเรือน และพื้นที่ปลูกดังนี้

1. ปลูกข้าวนาปี จำนวน 56,389 ครัวเรือน เนื้อที่เพาะปลูก 1,186,918 ไร่
2. ปลูกข้าวนาปรัง 612,357 ไร่

(ที่มา:สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร วันที่ 1 ก.ค. 2562) ทางศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกำแพงเพชร มีภารกิจผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจำนวน 3 พันธุ์ ได้แก่ กข29, กข49 และพิษณุโลก80 ซึ่งการผลิตเมล็ดพันธุ์นั้นขึ้นอยู่กับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ และได้รับการจูงใจมอบหมายจากกรมการข้าว ผลิตเพื่อสำรองไว้ให้กับโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาล โดยมีการสำรวจจากความต้องการของเกษตรกรโดยดูจากยอดซื้อในแต่ละฤดูกาลทำนา รวมทั้งมีการออกสำรวจจากร้านค้าที่จำหน่ายเมล็ดพันธุ์อีกด้วย แล้วทำแผนการผลิตส่งให้กับกรมการข้าวต่อไป แต่ด้วยความต้องเมล็ดพันธุ์ข้าวผันผวนกับความต้องการของตลาด ทำให้เกษตรกรต้องปลูกข้าวให้ตรงกับความต้องการของตลาด ทำให้บางครั้งเมล็ดพันธุ์ที่ทางศูนย์ฯ ผลิตจึงไม่เป็นที่ต้องการของชาวนา ทำให้เมล็ดพันธุ์คงเหลือจำนวนมาก หรือบางครั้งก็ไม่เพียงพอ เนื่องจากมีความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวจำนวนมากกว่าที่ได้สำรวจไว้

จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์เพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร (ชาวนา) ในจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงว่าปัจจัยด้านใดที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อใช้ในการทำนาในแต่ละฤดูเพาะปลูก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสถานภาพโดยรวมของเกษตรกร (ชาวนา) ในจังหวัดกำแพงเพชร
2. ศึกษาความต้องการต่าง ๆ อันเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ข้าวของเกษตรกร (ชาวนา) ในจังหวัดกำแพงเพชร
3. ศึกษากลยุทธ์เพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้ตรงตามความต้องการเกษตรกร (ชาวนา) ในจังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ศึกษาข้อมูลเกษตรกร (ชาวนา) ในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 400 ราย ระยะเวลาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2562 – เดือนมีนาคม 2563
2. ขอบเขตระยะเวลา ศึกษาค้นคว้าข้อมูลและเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์สรุปผลระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2562 – เดือนมีนาคม 2563
3. ประชากร คือ เกษตรกร (ชาวนา) ที่ปลูกข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 56,389 ครัวเรือน ขอบเขตพื้นที่ทำการหาข้อมูลมาวิจัยในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 11 อำเภอ คือ อำเภอลำลูกเกด อำเภอลำสนธิ อำเภอคลองขลุง อำเภอทรายทองวัฒนา อำเภอบึงสามัคคี อำเภอปางศิลาทอง อำเภอพรานกระต่าย อำเภอลานกระบือ อำเภอเมืองกำแพงเพชร อำเภอโกสัมพีนคร อำเภอไทรงาม

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของเมล็ดพันธุ์ข้าวและความหมายของการวิธีปลูกข้าว
  2. ส่วนประสมการตลาด
  3. การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค
  4. ข้อมูลพื้นที่การปลูกข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร
- ประโยชน์ที่ได้จากการความต้องการเมล็ดพันธุ์ของชาวนาในจังหวัดกำแพงเพชร**
1. ทำให้ทราบถึงพื้นที่ และจำนวนเกษตรกร(ชาวนา) ที่ปลูกข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการผลิตพันธุ์ข้าว
  2. ทำให้ทราบถึงความต้องการ เมล็ดพันธุ์ และบริการต่างๆ ที่เกษตรกร (ชาวนา) ใช้ในการตัดสินใจซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าว

3. ทำให้ทราบถึงการวางแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ได้ตรงตามความต้องการเกษตรกร (ชาวนา) ในจังหวัดกำแพงเพชร

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษากลยุทธ์เพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้ตรงตามความต้องการเกษตรกร (ชาวนา) ในจังหวัดกำแพงเพชร” กำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ศึกษาสถานภาพโดยรวมของเกษตรกร (ชาวนา) ในจังหวัดกำแพงเพชรศึกษาความต้องการต่าง ๆ อันเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ข้าวของเกษตรกร (ชาวนา) ในจังหวัดกำแพงเพชร และศึกษากลยุทธ์เพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้ตรงตามความต้องการเกษตรกร (ชาวนา) ในจังหวัดกำแพงเพชร และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษากลยุทธ์การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้ตรงตามความต้องการ (ชาวนา) ในจังหวัดกำแพงเพชร โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรในจังหวัดกำแพงเพชรที่ทำนา จำนวนจำนวน 56,389 ครัวเรือนจำนวน 11 อำเภอ คือ อำเภอลาดยาว อำเภอลำดวน อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอลำสนธิ อำเภอวิเศษ อำเภอวังน้อย อำเภอเสนา อำเภอผักไห่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอเมืองกำแพงเพชร อำเภอโกสัมพีนคร อำเภอไทรงาม (ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร)

2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ราย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรจำนวน 11 อำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร ที่ทำนา

การสร้างเครื่องมือ และทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 7 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สอบถามข้อมูลบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ต้นทุนการผลิต ผลตอบแทนกำไรต่อไร่ ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่

ส่วนที่ 2 สอบถามวัตถุประสงค์ของการผลิตข้าวและพื้นที่การปลูกข้าว ฤดูนาปี 2562/63

ส่วนที่ 3 สอบถามพันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกฤดูนาปี 2562/63 พร้อมด้วยพื้นที่ปลูก และจำนวนเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกต่อไร่ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย พันธุ์ข้าว กข29 กข49 พิษณุโลก80 และพันธุ์อื่นๆ

ส่วนที่ 4 สอบถามวิธีการปลูก และอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวต่อไร่

ส่วนที่ 5 แหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์ของชาวนา นอกเหนือจากที่ซื้อจากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวฤดูนาปี

ส่วนที่ 6 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวจากแหล่งต่างๆ ประกอบด้วยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว สหกรณ์ ร้านค้า/เอกชน ศูนย์ข้าวชุมชน เพื่อนบ้าน/ชาวนา และเก็บพันธุ์ไว้ใช้เอง แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ดี ปานกลาง ไม่ดีเท่าที่ควร

ส่วนที่ 7 สอบถามพฤติกรรมการใช้เมล็ด ได้แก่ เปลี่ยนพันธุ์ทุกฤดู เปลี่ยนพันธุ์ฤดู เว้นฤดู 2 ฤดู แล้วซื้อใหม่ 3 ฤดูแล้วซื้อใหม่ และเก็บพันธุ์ไว้มากกว่า 3 ฤดู

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้ทำการวิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม และเป็นหลักการในการกำหนดขอบเขตการศึกษาแล้วสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดและให้ครอบคลุมของเขตการศึกษา

2. นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณาตรวจสอบปรับปรุง แก้ไข และความถูกต้องสมบูรณ์ของงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าสถิติ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในแต่ละส่วน

ผลการวิจัย

จากการศึกษา พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 245 คน และเป็นเพศหญิง จำนวน 155 คน มีอายุ 51 ปีขึ้นไป ต้นทุนการผลิตต่อไร่ระหว่าง 3,001 – 5,000 บาทต่อไร่ มีผลตอบแทน ระหว่าง 5,001 – 6,000 บาทต่อไร่ และผลตอบแทนสุทธิ ระหว่าง 1,001 – 2,500 บาทต่อไร่

วัตถุประสงค์ผลิตข้าว จากการสำรวจส่วนใหญ่ปลูกเพื่อจำหน่ายให้แก่โรงสี คิดเป็นร้อยละ 70.3 รองลงมาปลูกเพื่อบริโภค และปลูกเพื่อจำหน่ายเมล็ดพันธุ์

เมล็ดพันธุ์ข้าวที่เกษตรกรต้องการใช้ในจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อปลูกฤดูนาปี ปี 2563 ต้องการเมล็ดพันธุ์ข้าว กข29 รองลงมาเมล็ดพันธุ์ข้าว กข49 และเมล็ดพันธุ์อื่นๆ เช่น มะลิ105

วิธีการปลูกข้าว ของเกษตรกรจังหวัดกำแพงเพชร จากการสำรวจ พบว่าใช้วิธีนาหว่าน รองลงมาคือนาดำ

แหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์ข้าวของชาวนาจังหวัดกำแพงเพชร ส่วนใหญ่ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวมาปลูก รองลงมาเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง ในส่วนที่ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวมาปลูก ก็เลือกซื้อกับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกำแพงเพชร และศูนย์วิจัยเมล็ดพันธุ์ข้าวใกล้เคียง

คุณภาพเมล็ดพันธุ์ที่ใช้เพาะปลูก (ทำนา) ของชาวนา แบ่งเป็น 3 ระบบ ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพปานกลาง เมล็ดพันธุ์ข้าวไม่ดีเท่าที่ควร พบว่า ความคิดเห็นของชาวนาต่อคุณภาพเมล็ดที่ซื้อจากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกำแพงเพชร มีคุณภาพดี

พฤติกรรมการใช้เมล็ดพันธุ์ของชาวนาฤดูนาปี 2563 ต่อพฤติกรรมการใช้เมล็ดพันธุ์ของชาวนาพบว่า ซื้อเปลี่ยนทุกฤดูมากที่สุด รองลงมาคือชาวนาเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ 2 รอบ (2 ฤดูแล้วซื้อใหม่)

อภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง มีต้นทุนการผลิตต่อไร่ใช้ต้นทุนในการปลูกข้าวสูง ทำให้กำไรต่อไร่น้อย

พันธุ์ข้าวที่ชาวนาจะให้ปลูกฤดูนาปี 2563 ที่มีความต้องการมากที่สุดคือ เมล็ดพันธุ์ข้าว กข29 รองลงมาคือเมล็ดพันธุ์ข้าว กข49 และอื่นๆ มะลิ105 ข้าวปทุมธานี

ในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร ชาวนาส่วนใหญ่นิยมปลูกข้าวด้วยวิธีการหว่านมากที่สุด เป็นวิธีที่มีอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวเฉลี่ยต่อไร่สูงสุด รองลงมาคือ นาดำ นาโยน

ในส่วนของแหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์ เกษตรกรนิยมซื้อเมล็ดพันธุ์เพื่อใช้เพาะปลูก เนื่องจากไม่มีพื้นที่ในการเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง

ในส่วนของคุณภาพเมล็ดพันธุ์ที่มีต่อคุณภาพที่นำมาใช้ในการทำนา เมื่อพิจารณาจากแหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์ 2 แหล่ง ประกอบด้วย 1) ซื้อจากภาคส่วนต่างๆ 2) การเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเมล็ดพันธุ์ที่ได้จากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว นั้นมีคุณภาพดี

พฤติกรรมการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวของชาวนาในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ชาวนาส่วนใหญ่เปลี่ยนเมล็ดทุกฤดู ซึ่งทำให้การผลิตเมล็ดพันธุ์ไม่สามารถทันตามความต้องการของเกษตรกรในฤดูกาลผลิตถัดไป

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ควรให้ความสำคัญต่อการสำรวจข้อมูลการใช้เมล็ดพันธุ์ของชาวนา เนื่องจากมีความสำคัญต่อการนำมาใช้ในการวางแผนการผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด และสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการประกอบเพื่อใช้ผลิตเมล็ดพันธุ์ได้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2560. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย

ส่งเสริมการปลูกข้าว ปี 2560/61 รอบที่ 1. ประกาศ ณ วันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2560.

กองวิจัยและพัฒนาข้าว. 2559. พันธุ์ข้าวรับรองที่นิยมปลูกในปัจจุบัน. กองวิจัยและพัฒนาข้าว. กรมการข้าว.
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. 2560 นาปี-นาปรัง. แหล่งที่มา <http://royin.to.th/?knowledtes>. 2560.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2554. คำนิยามข้อมูลเศรษฐกิจการเกษตร. เอกสารวิชาการเลขที่ 417. ศูนย์
สารสนเทศการเกษตร. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. กระทรวงเกษตร

อภิชาติ พงษ์ศรีหุดลชัย, ศรีณย์ วรรณจักริยา และชาญพิทยา นิมพาลี. 2556. แผนงานการศึกษาภาวะ

เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ปัญหา และความต้องการของชาวนา. คณะเศรษฐศาสตร์ ศรีราชา.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา

Yamane, Taro. 1967. Statistics An Introductory Analysis, 2ndEd.,New York : Harper and Row